

Pestprotocol

OBS de Verrekijker

Waarom een pestprotocol?

De kinderen bij ons op school zijn net als alle kinderen in Nederland leerplichtig. Het onderscheid met alle andere kinderen in Nederland is dat hun verblijfsduur in dit land onzeker is. Deze onzekerheid bij volwassenen en kinderen zorgt voor een gevoel van onveiligheid.

Als school bieden we een plek waarin kinderen kans hebben zich veilig te voelen in een stabiele omgeving en waar we goede onderwijskundige mogelijkheden maken voor een optimale ontwikkeling.

School; een veilige en stabiele plek in een onzekere tijd.

Kinderen in de centra ervaren de school vaak als een plek voor hen alleen, een plaats waar ze samenkomen met anderen die ook een heleboel hebben meegemaakt. De school is bij uitstek een gelegenheid om te leren omgaan met de emoties die de kinderen met zich meedragen. Er zijn volwassenen die kunnen beschermen, die in kunnen schatten wat de betekenis van stress, onverdraagzaamheid, achterdocht en agressiviteit is. Volwassenen die je begeleiden om je zelfvertrouwen weer op te bouwen. We willen dit bereiken op de volgende manier:

- 1 Het (verder) leren van Nederlands en het opdoen van kennis en vaardigheden
- 2 Het bevorderen van de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen.

Basis om dit te bereiken is vertrouwen en een gevoel van veiligheid in de school.

In een veilige school kun je te veel plagen, vervelende grapjes maken of een begin van pesten nooit helemaal uitsluiten. Maar als team kunnen we samen met de kinderen en de ouder(s)/verzorger(s) er wel voor zorgen dat het niet tot langdurig pesten of 'herhaald geweld' komt en op den duur afneemt, omdat er ingegrepen wordt in peestsituaties. Daarom is een duidelijk en helder pestbeleid van groot belang. Het geeft alle betrokkenen een leidraad om op terug te vallen.

Het pestprotocol vormt een verklaring, waarin is vastgelegd dat we pestgedrag op school niet accepteren en pesten volgens een vooraf bepaalde handelswijze gaan aanpakken.

Een pestprotocol geeft kinderen, leerkrachten en ouders duidelijkheid over hoe gehandeld wordt wanneer er gepest wordt. Door het protocol te volgen ontstaat een samenwerking tussen leerkracht, pester, gepeste, overige klasgenoten en ouders. Deze vorm van samenwerken wordt de [vijfsporenaanpak](#) genoemd. Daarbij worden gebeurtenissen die te maken hebben met de peestsituatie vastgelegd, zodat het verloop gevolgd kan worden. Hierdoor ontstaat helderheid voor alle partijen.

Het feit dat de school er beleid op gemaakt heeft, geeft aan dat de school onderkent dat pesten een probleem is en dat het niet gedoogd wordt. Wanneer zij vervolgens direct optreedt wanneer er sprake is van pesten, is het voor de pesters duidelijk dat wat ze doen risico met zich meebrengt.

Uitgangspunten

Een protocol kan alleen functioneren als aan bepaalde voorwaarden is voldaan:

1. De school is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren zowel voor de gepeste kinderen als voor de ouders, leerkrachten, pesters en de 'zwijgende' groep.
2. Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen; leerkrachten, ouders en leerlingen. Zij moeten doormiddel van samenwerking de problemen rond pesten aanpakken. Dit kun je doen door bijvoorbeeld het nationaal onderwijsprotocol te laten lezen en te laten ondertekenen. (zie bijlage 1)

3. Leerkrachten moeten tijdig inzien en alert zijn op pestgedrag in algemene zin. Zij moeten pesten kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling en actie ondernemen tegen het pesten.
4. De school dient te beschikken over een directe aanpak wanneer het pesten de kop op steekt. (het pestprotocol en de consequentiemenu's van PBS, bijlage 6)
5. De school ontplooit preventieve (les)activiteiten om pesten voor te zijn.
6. Wanneer pesten, ondanks alle inspanningen optreedt, voert de school de uitgewerkte protocollaire procedure uit.
7. Dit pestprotocol wordt door het hele team onderschreven en ook aan alle ouders ter inzage aangeboden.

Wat is pesten?

We spreken over pesten wanneer iemand wordt getreiterd of het mikpunt is van pesterijen als hij of zij herhaaldelijk en langdurig blootstaat aan negatieve handelingen verricht door één of meerdere personen.

Bij pesten is het ene kind sterker en het andere kind zwakker. Het is steeds hetzelfde kind dat wint en hetzelfde kind dat verliest. Vaak gebeurt pesten niet één keer, maar is het gepeste kind steeds weer de klos. Het sterkere kind; de pester, heeft een grotere mond en anderen kijken tegen hem of haar op. De pestkop heeft geen positieve bedoelingen. De pester wil pijn doen, vernielen of kwetsen. Het gepeste kind voelt zich eenzaam en verdrietig. Hij of zij is onzeker en bang. Pesten kan variëren van steeds terugkerende kleine pesterijen tot echte bedreigingen en lichamelijk geweld. Pesten kent vele vormen zoals:

Met woorden:	voortdurend plagen, kleineren, uitschelden, uitlachen en roddelen.
Lichamelijk:	knijpen, laten struikelen, duwen, vechten.
Gebaren:	dreigende gezichtsuitdrukkingen of gebaren.
Afpersing:	eisen dat geld, de middag boterham of schoolwerk wordt afgegeven.
Buitensluiten:	niet mee mogen doen, bij activiteiten steeds worden buitengesloten.
Stelen en vernielen:	tas afpakken en dingen laten verdwijnen, banden lek prikken.
Telefonisch of mailen:	pesterijen via de telefoon of internet (e-mail, social media).

Verschil tussen plagen en pesten

Het is belangrijk pesten niet te verwarren met plagen. De negatieve opzet die bij pesten hoort, is bij plagen veel minder sterk aanwezig. Bij plagen kun je zelf iets terug doen, het is op gelijke hoogte, je kunt er echt om lachen. Plagen gebeurt vaak spontaan, het duurt niet lang en is onregelmatig. Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar. Er is geen machtsverhouding. De rollen liggen niet vast. De

ene keer plaagt de een en de andere keer plaagt de ander. Plagen gebeurt zonder kwade bijbedoelingen en is daarom vaak leuk, plezierig en grappig. Bij plagen loopt de geplaagde geen blijvende psychische en/of fysieke schade op en is in staat zich te verweren.

We praten over pesten als een kind zich niet kan verweren, als hij niet terug kan plagen en als het als kwetsend of onveilig wordt ervaren door het kind. Ook is een plagerij een meer tijdelijk iets, maar bij pesten is er echt sprake van een zich voortdurend herhalende, kwetsende machtsuitoefening over een meestal machteloos slachtoffer.

Kinderen verstaan onder pesten meestal → “Iemand doet iets expres om mij te kwetsen en ik voel mij daardoor onveilig.”

Maar of het nu écht pesten is of plagen, het feit dat het kind daar hinder van heeft is al reden genoeg om er iets aan te doen.

Preventief:

Op de school behandelen we elkaar met respect. De leerkrachten geven het goede voorbeeld en stralen dit uit in het taalgebruik en het handelen. Dit verwachten wij ook van de kinderen en hun ouder(s)/verzorger(s).

We werken op onze school met de gedragsaanpak Positive Behavior Support (PBS) en de lessen uit Soemo. Met de Soemolessen en de gedragsaanpak van PBS, proberen we het pesten te hanteerbaar te maken of op lossen. Kinderen durven zichzelf te zijn, voelen zich veilig, voelen zich bij elkaar betrokken, kunnen hun gevoelens onder woorden brengen en krijgen meer zelfvertrouwen.

“Stop, hou op !”

Op de school hanteren we de regel “Stop hou op!, want” → Op het moment dat een kind geplaagd/gepest wordt en de ander over de grens gaat, zegt hij/zij “Stop hou op!, ik vind het niet leuk.” De ander respecteert dit en stopt met plagen/pesten. Gebeurt dit niet, gaat het kind naar de leerkracht.

Welke rollen zie je bij pesten?

Bij pesten denk je vaak alleen aan de pestkop en degene die gepest wordt. Maar als er gepest wordt, heeft iedereen in de klas ermee te maken. Alle leerlingen in de klas hebben in hun rol invloed op het pesten. Ook ouders en leerkrachten hebben invloed op het pesten.

De verschillende rollen op een rij:

De pester:	Is vaak onzeker en wil graag aardig en stoer gevonden worden. De pester denkt door te pesten dat iedereen hem/haar grappig vindt.
De gepeste:	Voelt zich vaak verdrietig en eenzaam. Durft vaak niets terug te doen of het te vertellen.. De gepeste is dan bang om nog meer gepest te gaan worden.
De meepester:	Doet mee met pesten. De meepester denkt dat hij/zij er dan bij hoort. De meepester is bang om zelf gepest te worden.
De helper:	De helper neemt het op voor de gepeste. De helper vindt het niet goed dat er gepest wordt en is niet bang voor de pester. De helper helpt graag en is daarom vaak populair.
De stiekemer:	De stiekemer vindt het goed dat er gepest wordt, maar bemoeit zich er niet

mee. De stiekemer is bang om zelf gepest te worden. De stiekemer roept anderen erbij om het pesten te steunen.

De buitenstaander: De buitenstaander denkt dat er in de klas niet gepest wordt en het kan hem/haar ook niets schelen. Zolang de buitenstaander er maar geen last van heeft.

De stille: De stille bemoeit zich er niet mee. De stille vindt het pesten wel gemeen, maar durft niets te doen of te zeggen. De stille is bang zelf gepest te worden.

De ouders: De ouders hebben in de opvoeding invloed op het pesten.

De leerkracht: De leerkracht heeft in het lesgeven invloed op het pesten.

Vijf sporen aanpak

De vijfsporenaanpak is gericht op de verschillende partijen die betrokken zijn bij pesten: het gepeste kind, de pester, de ouders, de klasgenoten en de leerkrachten.

De verschillende aandachtspunten zijn:

- . De algemene verantwoordelijkheid van de school.
- . Steun bieden aan het kind dat gepest wordt.
- . Steun bieden aan het kind dat zelf pest.
- . De middengroep (de rest van de klas) betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem.
- . De ouders van het gepeste en het pestende kind steunen.

Deze methode is bedacht door de **Noor Olweus**. Uit wetenschappelijk onderzoek is gebleken dat dit één van de weinige effectieve manieren is om pesten aan te pakken, vooral door het effect op de lange termijn.

De algemene verantwoordelijkheid van de school

De school zorgt dat de directie, de mentoren en de docenten voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten in de eigen groep en de eigen school.

De school neemt stelling tegen het pesten.

De school brengt huidige situatie rond pestbeleid in kaart (bijvoorbeeld via de quick scan pestbeleid. Zie www.pestweb.nl).

De school werkt aan een goed beleid rond pesten en veiligheid van leerlingen waar de hele school bij betrokken is.

Steun bieden aan het kind dat gepest wordt:

Naar het kind luisteren en zijn probleem serieus nemen.

Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen.

Samen met het kind werken aan oplossingen.

Zo nodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining om weerbaar te worden.

Zorgen voor follow-up gesprekken.

Steun bieden aan het kind dat zelf pest:

Met het kind bespreken wat pesten voor een ander betekent.

Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen.

Het kind helpen om zich aan regels en afspraken te houden.

Zorgen dat het kind zich veilig voelt; uitleggen wat jij als leerkracht gaat doen om het pesten te stoppen.

Stel grenzen en verbind daar consequenties aan.
Zorgen voor follow-up gesprekken.

De middengroep (de rest van de klas) betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem:

Met de kinderen praten over pesten en over hun eigen rol daarbij.

Met de kinderen overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.

Samen met de kinderen werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen.

De ouders van het gepeste en van het pestende kind steunen:

Ouders die zich zorgen maken over pesten serieus nemen.

Ouders op de hoogte houden van pestsituaties.

Informatie en advies geven over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt.

In samenwerking tussen school en ouders het pestprobleem aanpakken. Zowel op school als vanuit de thuissituatie.

Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

De ouders

Ouders van de pester hebben vaak moeite om hun kind terug te zien in de rol van meeloper of pester. Ouders beschikken niet altijd over de juiste informatie en ook het zich op beperkte schaal voordoen van conflictsituaties tussen groepen kinderen, zorgt ervoor dat er nauwelijks vergelijkingsmateriaal voor handen is. Een pester op school hoeft zich in de thuissituatie niet als pester te manifesteren.

Sommige ouders zien de situatie onvoldoende in. Zij vertalen het pestgedrag van hun kind in weerbaar gedrag.

Hun kind maakt echter een abnormale ontwikkeling door met grote risico's op normatief afwijkend gedrag op latere leeftijd met grote gevolgen.

Andere ouders zien er niets meer in dan wat onschuldige kwajongensstreken. Behalve de pester moeten de ouders van de pester dus ook vaak worden doordrongen van het ongewenste karakter voor alle betrokkenen van het getoonde pestgedrag.

Voor de ouders van het gepeste kind is het van belang dat de school de ouders serieus neemt. Met de ouders van het gepeste kind moet overleg zijn over de aanpak en de begeleiding van hun kind.

De ouders van de pesters moeten absoluut op de hoogte zijn van wat er met hun kind gebeurt. Zij hebben het recht om te weten dat hun kind in sociaal opzicht bepaald zorgwekkend gedrag vertoont dat dringend verbetering behoeft.

Ouders van de zwijgende middengroep en de meelopers moeten zich bij de leerkracht kunnen melden als zij van hun kind vernemen dat er een kind gepest wordt. Ook voor ouders moet een klimaat geschapen worden waarin het duidelijk is dat de school open staat voor dit soort meldingen.

Ouders kunnen hun kinderen zeggen dat zij het verschrikkelijk vinden als kinderen elkaar pesten. Dat als hun kind het ziet, het zeker niet mee moet pesten, maar stelling moeten nemen. Indien het kind geen stelling durft te nemen, het altijd aan de ouders of aan de leerkracht moet vertellen. Praten over pesten is fundamenteel iets anders dan klikken. Ouders kunnen hun kind daarin ondersteunen en begeleiden.

Preventieve maatregelen

1. Iedere leerkracht bespreekt regelmatig de algemene regels en gedragsverwachtingen van de school met de leerlingen. (zie bijlage 5, matrix van gedragsverwachtingen PBS)
2. Iedere leerkracht maakt met de leerlingen aan het begin van het schooljaar klassenafspraken. Deze afspraken worden op papier gezet en getekend door alle leerlingen en de leerkracht. (zie bijlage 4) De klassenafspraken komen zo veel mogelijk vanuit de kinderen zelf. Het onderling plagen en pesten wordt specifiek benoemd en onderscheiden in de getekende klassenafspraken.
3. Iedere leerkracht bespreekt het pestprotocol met de kinderen. Duidelijk wordt gesteld door de leerkracht dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken, maar als hulp bieden of vragen moet worden beschouwd.
4. In iedere groep wordt er ieder jaar aandacht besteed aan de gedragsaanpak van PBS. Iedere twee weken staat een nieuwe algemene gedragsverwachting centraal. Daarnaast wordt er in alle groepen cyclisch lessen gegeven in goed gedrag.
5. In alle groepen worden er ieder jaar lessen gegeven uit de methode Kwink. Kwink is een splinternieuwe, online methode voor sociaal-emotioneel leren (SEL). Inclusief burgerschap, sociale integratie en mediawijsheid. Voor groep 1 t/m 8 van het primair onderwijs. Kwink biedt een doordacht SEL-programma, gebaseerd op de laatste wetenschappelijke inzichten. Praktisch, leuk en altijd actueel. Gericht op preventie (van bijvoorbeeld pesten op school) en de kracht van een veilige groep. Onder andere vanuit de principes van PBS (Positive Behaviour Support).
6. Als een leerkracht aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groeps gesprek. Hierbij worden de rollen van de pester, het slachtoffer, de meeloper en de stille getuigen benoemd.
7. Van de gesprekken rond pesten worden aantekeningen (notities) gemaakt, die door de leerkracht worden opgeslagen in het leerlingvolgsysteem ParnasSys. Deze aantekeningen bewaart de leerkracht binnen ParnasSys bij zowel de pester als de leerling die gepest wordt.

Stappenplan na melding van pesten

1. Alle leerkrachten vullen bij incidenten op school een verslag hiervan in bij notities in ParnasSys.
2. Wanneer het pesten plaatsvindt in klassenverband, praat de leerkracht eerst met de gepeste en later met de pester apart. De leidraad voor deze gesprekken is te vinden in bijlage 2 en 3.
3. Na de individuele gesprekken met de gepeste en de pester volgt er een gesprek tussen beide leerlingen en de leerkracht. Tijdens dit gesprek wordt geprobeerd tot afspraken te komen.
4. De leerkracht neemt contact op met de ouders van de gepeste en de pester en betreft hen bij de oplossing. De ouders worden op school op de hoogte gesteld van de ongewenste gebeurtenissen. Aan het eind van dit oudergesprek worden de afspraken met de pester uitdrukkelijk in het bijzijn van de ouders doorgesproken en ook vastgelegd (in ParnasSys). Ook de op te leggen sancties bij overtreding van de afspraken worden daarbij vermeld. (gedacht kan worden aan uitsluiting van met name de situaties die zich in het bijzonder lenen voor pestgedrag). De directeur van de school wordt uiterlijk in dit stadium op de hoogte gesteld van de gesprekken met de kinderen en de ouders en kan de gemaakte afspraken terugvinden bij de leerlingen binnen ParnasSys.

5. De leerkracht bespreekt direct het vervolgtraject indien het pesten zich herhaalt.
6. De leerkracht praat met de klas. Dit is belangrijk in verband met het herstellen van de groeps sfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid ieder groeps lid heeft.
7. Indien het probleem escaleert meldt de leerkracht dit aan de IB-er. Daarbij neemt de leerkracht het overzicht van de gebeurtenissen en de afspraken (uit ParnasSys) mee.
8. Indien het probleem escaleert worden (na stap 6) de ouders/verzorgers op de hoogte gesteld en zo nodig betrokken bij het vinden van een oplossing. Bijvoorbeeld een individueel programma buiten school.
9. Bij herhaaldelijk pestgedrag kan in overleg met de directie en ouders worden besloten het kind tijdelijk te schorsen.

Digitaal pesten (protocol van bestuur??)

Vormen van digitaal pesten

Anonieme berichten versturen via MSN en SMS en andere sociale media, schelden, roddelen, bedreigen, foto's van mobieltjes en webcam op internet plaatsen, privégegevens op een site plaatsen, wachtwoorden en credits stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen, happy slapping en het versturen van een e-mail bom zijn vormen van digitaal pesten. Onderzoek wijst uit dat 20% van de leerlingen te maken heeft met digitaal pesten.

Effecten

De effecten van digitaal pesten kunnen erger zijn dan bij traditioneel pesten. Opnames die via de webcam worden gemaakt, worden vastgelegd door een ander. Deze opnames verdwijnen nooit meer. Over de hele wereld kan een foto op een site staan. Foto's die eenmaal op internet staan zijn soms niet meer te verwijderen.

Verantwoordelijkheden van de school

Soms gebeurt pesten buiten de school, maar zijn de gevolgen van dit pesten binnen de school merkbaar. De school kan hiervoor niet altijd de verantwoordelijkheid nemen. Het ruziën en pesten gaat door op school, schoolresultaten leiden eronder, er ontstaat een onveilig klimaat en kinderen kunnen minder goed leren. Pesten heeft daardoor effect op het schoolklimaat. De school kan hier dan ook niet aan voorbij gaan.

Hoe kun je digitaal pesten voorkomen?

1. Toepassen en actualiseren van het pestprotocol.
2. Leerlingen bewust maken van de gevaren op internet, de effecten van digitaal pesten en de strafbare feiten.
3. Afspreken van internet afspraken. (zie bijlage 9)
4. Pesten bespreekbaar maken in de klas en de leerlingen elkaar daarop laten aanspreken.
5. Ouders informeren. Ouders zijn in het algemeen niet goed op de hoogte van wat hun kind op internet doet. Alleen door met de ouders samen te werken is digitaal pesten aan te pakken.

Hoe kun je digitaal pesten aanpakken wanneer een leerling steeds wordt lastig gevallen? (stalking)

- Leer de leerling assertief te zijn: nee zeggen en contact af te sluiten wanneer een ander vervelend blijft doen via sociale media.
- Leer de leerling niet in te gaan op de stalker.

- Breng de ouders op de hoogte
- Adviseer de ouders en de leerling om de bewijslast te verzamelen.
- Adviseer de ouders aangifte te doen bij de politie.

Hoe kun je digitaal pesten aanpakken wanneer er over een leerling wordt geroddeld via bijvoorbeeld MSN?

- Geef steun en luister naar de leerling.
- Adviseer de leerling de berichten te bewaren en op te slaan.
- Probeer de dader te achterhalen via de systeembeheerder en het slachtoffer.
- Moedig het slachtoffer aan erover te praten met leerkrachten en ouders.
- Spreek de pester aan.
- Voer eventueel een klassengesprek.
- Neem contact met de ouders op.
- Probeer de dader op te sporen. Soms is de identiteit van de dader te achterhalen door uit te zoeken van welke computer op school het bericht is verzonden. Je gebruikt daarvoor de zogenaamde logfiles van de schoolserver (centrale computer). Vanzelfsprekend heb je daar wel (technische) ondersteuning van een ICT-coördinator , systeembeheerder en of externe beheerder voor nodig.
- Ga na wanneer het bericht verstuurd is en in welke klas op dat moment gebruik maakte van welke computers.
- De stijl van het bericht en eventuele taalfouten kunnen de dader verraden.
- De dader kan wellicht gevonden worden door in de klas te praten over wat er is gebeurd.
- Soms is het niet mogelijk om te achterhalen wie de dader is en zit er niets anders op dan het effect te minimaliseren. Dat kan het beste door het slachtoffer op het hart te drukken niet te reageren op haat mail of andere ongewenste berichten.
- Blokkeren van afzenders. Sommige programma's hebben de mogelijkheid om specifieke afzenders te blokkeren.
- Wanneer haatmails blijven komen, loont het op den duur de moeite om een leerling een nieuw mailadres te geven.
- Vertel leerlingen altijd heel voorzichtig te zijn met het doorgeven van hun mailadres aan anderen.
- Geef aan dat digitaal pesten strafbaar is.

Bijlage 1: Blijft dit erin?

Nationaal Onderwijsprotocol tegen Pesten

Het Nationaal onderwijsprotocol tegen Pesten beoogt via samenwerking het probleem van het

pestgedrag bij kinderen aan te pakken en daarmee het geluk, het welzijn en de toekomstverwachting van kinderen te verbeteren.

De ondertekenaars van dit protocol verklaren het volgende:

1. Pesten is een wezenlijk en groot probleem. Uit onderzoek blijkt dat één op de vier kinderen (+ 375.000) in het basisonderwijs en één op de zestien leerlingen (+ 56.000) in het voortgezet onderwijs slachtoffer zijn van pestgedrag. Pestgedrag is schadelijk tot zeer schadelijk voor kinderen, zowel voor de slachtoffers als voor de pesters. De omvang en zwaarte van het probleem leiden tot de noodzaak van een aanpak door alle opvoeders van kinderen en jongeren, in het bijzonder door de leraren en door de ouders.
2. Het bevoegd gezag en directie gaan, om een passend en afdoend antwoord te vinden op het pestprobleem, uit van een zo goed mogelijke samenwerking tussen leraren, ouders en leerlingen, gebaseerd op afgesproken beleid dat gericht is op samenwerking.
3. Onze school wenst een samenwerking, zoals bedoeld onder punt 2., ook daadwerkelijk aan te gaan, te stimuleren en te onderhouden.
4. De ondertekenaars van dit protocol verbinden zich daarom het volgende te doen:
 - het werken met de 'vijfsporenaanpak';
 - het bewust maken en bewust houden van de leerlingen van het bestaan en de zwaarte van het pestprobleem;
 - het bewust maken en bewust houden van de (levenslange) gevolgen van pesten;
 - een gerichte voorlichting over de preventie en de aanpak van het pesten aan alle ouders van de school;
 - het zorgen voor een voor iedere aan de school verbonden persoon toegankelijke, actuele informatie over het pestprobleem, met als speciaal aandachtspunt informatie voor de leerlingen;
 - het beschikbaar stellen van geld waarmee de scholing van personeelsleden, lesmaterialen, lezingen, activiteiten voor ouders, de aanschaf van boeken en andere informatie wordt bekostigd;
 - het invoeren van een sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem op school, zodat probleemgedrag bij leerlingen zo vroeg mogelijk kan worden onderkend en tegengegaan.
5. De ondertekenaars verklaren zich in principe bereid tot deelname aan een periodieke zelfevaluatie (bijvoorbeeld de PestTest ®) binnen een door de medezeggenschapsraad vastgestelde termijn.
6. Als het protocol is ondertekend, wordt een kopie op een duidelijk zichtbare plaats opgehangen in de school. De tekst van het protocol wordt verder bekend gemaakt via de schoolkrant en, indien aanwezig, de website van de school.
7. Het bevoegd gezag en de directie zorgen er verder voor dat naar aanleiding van de ondertekening van dit protocol een beleid tegen het pesten wordt geformuleerd. Dit beleid wordt in het schoolplan en de schoolgids opgenomen.

Naam en plaats van de school:

OBS de Verrekijker te Katwijk

Datum:

Getekend namens:

Bevoegd gezag Directie/personeel

Bijlage 2:

Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling

Feiten:

- Klopt het dat je gepest wordt? (h)erkenning van het probleem.
- Door wie wordt je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?)
- Waar wordt je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
- Hoe vaak wordt je gepest?
- Hoe lang speelt dit al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er kinderen die jou wel eens helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurt? Wat wil je bereiken?

Bespreek samen met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten:

- Hoe communiceert de leerling met anderen?
- Welke lichaamstaal speelt een rol?
- Hoe gaat de leerling om met zijn/haar gevoelens en hoe maakt hij/zij deze kenbaar aan anderen?
- Heeft de leerling genoeg baardigheden om weerbaar gedrag te tonen naar de pester?

Bijlage 3:

Leidraad voor een gesprek met de leerling die pest

Alvorens er een gesprek met de pester wordt gehouden, heeft degene die het gesprek aangaat zich ervan overtuigd dat degene met wie het gesprek plaatsvindt, inderdaad schuldig is aan het gemelde gedrag.

Het doel van het gesprek:

- De leerling confronteren met zijn/haar gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan.
- Achterliggende oorzaken boven tafel krijgen.
- Het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt.

Confronteren is:

- Confronteren en kritiek geven is niet hetzelfde.
- Probleemgericht en richt zich op gedrag dat waar te nemen is. Zodra we interpretaties geven aan gedrag, wordt het persoonsgericht. Bijvoorbeeld: 'Je hebt cola in de tas van Piet laten lopen. Dat doe je zeker omdat je graag de lolligste wil zijn.'
Zodra we gaan interpreteren gaan we zelf de situatie invullen en reageren we een gevoel van frustratie op de ander af. We zijn dan gestopt met confronteren en zijn begonnen met bekritisieren.
- Relatiegericht. Je praat heel duidelijk over de inhoud. Je praat over wat je wilt en niet wilt met behoud van de relatie. Je praat over gedrag en niet over de persoon. Bijvoorbeeld: 'Ik vind dat je erg gemeen doet tegen hem/haar en ik wil dat je er mee ophoudt.' Zeg nooit: 'Je bent heel gemeen.' Kritiek op de persoon voelt als een beschuldiging/afwijzing. Eigenlijk zeg je daarmee dat de pester een waardeloos mens is.
- Specifiek blijven: je noemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als: altijd, vaak en meestal. Kritiek wordt vaak algemeen.
- Veranderingsgericht. Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe het anders kan.

Achterliggende problemen:

Nadat het probleem benoemd is, richt jij je op het waarom. Hoe komt het dat je dit gedrag nodig hebt? Wat levert het je op? Wat is je bedoeling? Wat reageer je af op de ander? Etc. Maak duidelijk dat er een tekort aan empathisch vermogen zichtbaar wordt in dit gedrag. Wat ga je daaraan doen?

Pestgedrag moet stoppen:

Wees duidelijk over de stappen die volgen na dit gesprek. Wees ook duidelijk welke stappen volgen wanneer het pestgedrag niet stopt.

Bijlage 4:

Schoolafspraken:

Om alles in school goed te laten verlopen hebben we binnen de school een aantal afspraken gemaakt.

Algemeen en gebouw:

Zie matrix gedragsverwachtingen PBS (bijlage 5).

Klas:

In de klas willen we graag een prettige en werkzame sfeer. Wat kun je daaraan doen?

- Je juf of meester wil je graag iets leren. Laat zien dat je wilt leren.
- Gedraag je ook netjes wanneer de juf of meester even de klas uit is, of wanneer er een andere leerkracht voor jouw groep staat.

Plein:

Zie pleinplan binnen protocol/borgingsdocument PBS. (bijlage 6)

Bijlage 5:

Matrix voor de gedragsregels van de Verrekijker in Katwijk

Algemene ruimten	Respect	Verantwoordelijkheid	Vertrouwen
Schoolbreed	• <i>Ik wacht op mijn beurt*</i> • Ik ga netjes om met de spullen van mijzelf en van een ander • Ik luister naar alle meesters en juffen • Ik gedraag me beleefd en vriendelijk	• Ik loop naast mijn maatje in de rij • <i>Ik ga direct terug naar de klas*</i> • Ik let op mijn eigen gedrag	• <i>Ik laat zien dat ik weet wat de regels van de school zijn**</i>
Gangen		• Ik ben stil tijdens de lestijden • Ik kom alleen op de gang als het mag • Ik loop rustig in de gang	
Toiletten	• Ik laat het toilet netjes achter	• Ik was mijn handen na het toiletbezoek • Ik ga direct terug naar de klas	
Plein	• Ik laat iedereen meedoen : Samen spelen, samen delen	• Ik kom alleen met toestemming van de leerkracht in de schuur	• Ik houd mij aan de regels van het spel
Bus	• Ik wacht op mijn beurt (met instappen) • Ik groet de buschauffeur als ik instap	• Ik zit naast mijn maatje in de bus • Ik doe gelijk mijn gordel om als ik ga zitten	
Kleedkamers		• Ik kleed mij direct om als ik in de kleedkamer kom • Ik ga op de bank zitten als ik klaar ben met omkleden • Ik wacht tot de gymmeester mij komt	

		halen	

**Deze gedragsregels worden in een les bij de de algemene ruimten aangeleerd.*

***Deze les wordt niet apart aangeleerd. Dit laten de leerlingen zien als zij zich aan de andere regels houden.*

Bijlage 6:

Protocol PBS Schooljaar 2012-2013

PBS

PBS staat voor Positive Behavior Support en is een schoolbrede aanpak waarbij een team zich richt op het stimuleren van gewenst gedrag van leerlingen. Dit doen zij door :

- De waarden van de school te bepalen en de gedragsregels hieraan te koppelen
- De gedragsregels te visualiseren
- Door middel van lessen in goed gedrag de gedragsregels daadwerkelijk aan te leren
- Te werken aan een positieve schoolcultuur
- Het actief toezicht in de algemene ruimten verder aan te scherpen
- Afspraken te maken over ongewenst gedrag en de daaropvolgende consequenties
- Data te verzamelen en te analyseren

Op deze manier ontstaat een veilig, voorspelbaar klimaat waarbinnen pro sociaal en leer bevorderend gedrag systematisch wordt bekrachtigd en ongewenst gedrag eenduidig wordt omgebogen. De leerlingen weten wat er in de school van hen verwacht wordt en gedragen zich daarnaar. Voor verreweg de meeste leerlingen biedt deze sociale omgeving voldoende basis om zich goed te kunnen richten op de lesstof. Zo ontstaat meer effectieve leertijd, grotere taakgerichtheid en minder verstoring in de klas. De leerprestaties verbeteren.

In mei en juni van 2012 is de Verrekijker versneld gestart met de implementatie van PBS. Het doel was om vanaf de start van schooljaar 2012-2013 PBS op de werkvloer in praktijk te kunnen brengen. Na drie intensieve teamtrainingen en een overleg met het gedragsteam zijn onderstaande schoolafspraken geformuleerd. Deze vormen het uitgangspunt van PBS op de Verrekijker en gelden voor schooljaar 2012-2013. Het gehele schoolteam conformeert zich naar de schoolafspraken en voert deze per 20 augustus 2012 uit.

Het gedragsteam van de Verrekijker bestaat uit : Masja, Natasja, Roos, Wil en Yurien. Roos en Yurien zijn de datamanagers. Het gedragsteam komt dit schooljaar ongeveer één keer per zes weken bij elkaar om te overleggen over :

- Het verloop van het implementatieproces.
- De terugkoppeling van de feedback vanuit het team.
- De voorbereiding en de evaluatie van de teamtrainingen.
- Het analyseren van data.
- De eventuele aanpassing van het beleid

A. Matrix gedragsregels

De gedragsregels zijn gebaseerd op de waarden van de school en verwerkt in een matrix (bijlage 1).

Het team heeft schoolbrede gedragsregels geformuleerd voor de algemene ruimten in de school. De gedragsregels kunnen lopende het schooljaar aangepast worden als blijkt dat zij niet voldoende zorgen voor gewenst gedrag in de betreffende ruimte. De eventuele aanpassingen worden door het gedragsteam uitgevoerd. De gedragsregels hangen zichtbaar in de school en worden aangeleerd met 'Lessen in goed gedrag'.

B. Visualiseren van de regels

Ter ondersteuning worden de regels gevisualiseerd met foto's en opgehangen in de betreffende ruimten.

- De schoolbrede regels → Bij de entree en in iedere groep.
- De regels voor de gang → Voor- en achteraan in de gang.
- De regels voor het toilet → Aan de buiten- en binnenzijde van het toilet.
- De regels voor het plein → Op verschillende plekken aan de binnenkant van de ramen.
- De regels voor het gedrag in de bus → De chauffeur krijgt de regels en hangt ze zichtbaar op in de bus. De leerkrachten nemen deze iedere keer week voor de zekerheid mee de bus in, mocht de chauffeur de regels niet bij zich hebben.
- De regels voor de kleedkamer → De gymleerkracht krijgt de regels en hangt deze zichtbaar op in de kleedkamer. De leerkrachten nemen deze iedere keer week voor de zekerheid mee naar de gym, mocht de gymleerkracht de regels niet bij zich hebben.

C. Lessen in goed gedrag

- In de Jaarplanner is aangegeven welke les over de schoolbrede gedragsregels in welke week gegeven wordt. Aan iedere les wordt twee weken besteed. Dat betekent dat de lessen in iedere groep in dezelfde weken worden aangeboden.
- Alle lessen (bijlage 2) staan tevens op de algemene schijf van de school.
- De lessen worden gegeven door alle leerkrachten van de kleuters tot en met groep 8. De leerkrachten zijn vrij om bijvoorbeeld leerlingen van groep 7 en/of 8 te betrekken bij de lessen in de kleutergroepen.
- De leerkrachten laten zelf het goede voorbeeldgedrag zien.
- De lessen worden bij voorkeur gegeven in de algemene ruimten waarvoor de gedragsregels zijn opgesteld.
- Op schoolniveau kan besloten worden om een bepaalde les te herhalen als blijkt dat de leerlingen weer terugvallen in ongewenst gedrag. Het gedragsteam is hierin leidend.
- Het gewenste gedrag wordt beloond middels een schoolbreed beloningssysteem.

D. Schoolbreed beloningssysteem

Extrinsieke beloningen zijn extra waardevol tijdens de verwerving van nieuwe vaardigheden. Zij werken als versterker van gewenst gedrag.

- De leerlingen kunnen in de 1^e week dat een nieuwe les gegeven wordt kaartjes verdienen voor het gewenste gedrag.
- De kaartjes worden door de leerkracht verzameld in een glazen pot, die zichtbaar in de klas staat.
- De eerste twee lessen moeten de leerlingen 50 kaartjes verzamelen om een groepsbeloning te krijgen. De daaropvolgende lessen wordt het aantal te verdienen kaartjes eventueel verhoogd of verlaagd. Het gedragsteam heeft hierin een leidende rol.

- De leerkrachten hebben samen met de leerlingen 12 schoolbrede groepsbeloningen bedacht. De beloningen zitten in afzonderlijke enveloppen en kunnen gekozen worden als het aantal kaartjes is verdiend. Er wordt maximaal 30 minuten aan de beloning besteed.
 - Een groepsspel
 - Bingo
 - Buitenspelen
 - Gezelschapsspelletjes
 - Televisie kijken
 - Op de computer (er wordt onderzocht of er gebruik gemaakt kan worden van het computerlokaal in het COA gebouw)
 - Levend ganzenbord
 - Voorlezen
 - Voor ieder kind een sticker of kaart
 - Spel mat parachute
 - Vrij spelen
 - Creatieve activiteit
- De 2^e week van de les bekrachtigen de leerkrachten het gewenste gedrag verbaal of non-verbaal.

E. Positieve schoolcultuur

PBS richt zich op het schoolbreed verleggen van de focus naar positief gedrag. Naast het aanleren van de gedragsregels en het systematisch belonen van gewenst gedrag, wordt binnen de school nog op andere manieren aan een positieve schoolcultuur gewerkt :

- De leerlingen verzamelen zich voor schooltijd op de groepslijn op het schoolplein en gaan met de leerkracht groep voor groep naar binnen.
- De leerkrachten geven bij binnenkomst en vertrek alle leerlingen een hand. In de kleutergroepen doet de leerkracht dit als de leerlingen in de kring zitten.
- De teamleden bekrachtigen gewenst gedrag d.m.v. positieve feedback :
 - relevant, oprecht en specifiek
 - kort en duidelijk
 - direct na het gewenste gedrag
 - onvoorwaardelijk
 - in de verhouding 4:1 → 1 correctie tegenover 4 complimenten
- De teamleden laten gedurende de schooltijd goed voorbeeldgedrag zien.
- De teamleden leren de gedragsregels voor de groep aan volgens de PBS manier.
- De teamleden stimuleren dat leerlingen elkaar onderling positieve feedback te geven.
- De leerkrachten herhalen de regels in de groep voordat zij naar buiten gaan, naar de bus gaan enzovoort.

F. Werken met een aandacht signaal

Proactieve handelingen zijn gericht op het voorkomen van ongewenst gedrag. Een vorm van proactief handelen is het gebruik van een duidelijk aandacht signaal. Op de Verrekijker steken de leerkrachten hun hand op begeleidt met een belletje. Tijdens dit aandacht signaal zeggen zij verder niets.

Het gewenste gedrag behorend bij het aandacht signaal wordt middels een les in goed gedrag aangeleerd (bijlage 3) :

- Ik stop waar ik mee bezig ben
- Ik ben stil en kijk naar de leerkracht
- Ik luister naar de leerkracht

G. Actief toezicht op het plein

- *Ik laat iedereen mee doen : Samen spelen, samen delen*
- *Ik kom alleen met toestemming van de leerkracht in de schuur*
- *Ik houd mij aan de regels van het spel*

De organisatie van het actief toezicht

- De kleutergroepen spelen samen buiten.
Groep 3 en 4 spelen samen buiten.
Groep 5/6 speelt alleen buiten. Eén van de onderwijsassistenten ondersteunt deze groep.
Groep 7 en 8 spelen samen buiten.
- Bij het naar buiten en naar binnen gaan worden de gedragsverwachtingen van de gang gehanteerd :
 - *Ik ben stil tijdens de lestijden*
 - *Ik kom alleen op de gang als het mag*
 - *Ik loop rustig in de gang*
- De leerlingen lopen in de rij met hun maatje.
- De leerkracht is altijd tegelijk met de leerlingen buiten.
- Als de pauze tijd erop zit, verzamelen de leerlingen zich bij hun eigen lijn.
- De groepen komen op tijd naar buiten én gaan op tijd weer naar binnen.
- De leerkrachten lopen en kijken rond en hebben een actieve houding. Zij maken hier onderling afspraken over. Bijvoorbeeld beiden over het hele plein of een verdeling van het plein :
 - *De leerkracht is beter zichtbaar en ziet meer van de ruimte, leerlingen en wat ze doen.*
 - *De leerkracht bevindt zich dicht bij de leerlingen*
 - *Er ontstaat gelegenheid voor spontane contacten tussen leerkracht en leerling(en)*
 - *Er ontstaat gelegenheid voor positieve bekrachtiging voor gewenst gedrag*
 - *Vermoedelijk ongewenst gedrag wordt eerder gesignaleerd*

De interactie met de leerlingen

- De leerkrachten bekrachtigen gewenst gedrag. Dat kan non-verbaal met een knipoog, duim of schouderklopje en ook middels complimenten :
 - *De leerlingen laten meer gewenst gedrag zien.*
 - *De leerlingen voelen zich echt gezien.*
 - *De focus wordt meer gelegd op positief gedrag.*
- De leerkrachten gaan op ooghoogte in gesprek met de leerlingen.
- De leerkrachten hanteren bij ongewenst gedrag de menu's. Daarin is verwerkt dat leerlingen eerst een waarschuwing krijgen.
 - *Het gedrag loopt niet uit de hand.*
 - *De leerling krijgt de kans om het gewenste gedrag alsnog te laten zien.*
- Er is een vaste time-out plek die door alle leerkrachten wordt gebruikt → Tussen de twee schuurdeuren.
- De leerkracht schat zelf in of onenigheid tussen leerlingen door hen zelf opgelost kan worden. Zo nodig stuurt zij het gesprek.
- De leerkracht geeft de leerlingen de gelegenheid om de leerlingen hun verhaal te laten doen. Wanneer dit kan is afhankelijk van de situatie op dat moment.

Het spel en het spelmateriaal

- De grote karren, fietsen en steppen zijn uitsluitend voor de groepen 1 t/m 4.
- De stelten en ander groot materiaal zijn voor de groepen 3 t/m 8.

- De zandbakspullen zijn voor alle groepen. De leerkrachten houden zelf het spelgedrag in de gaten.
- De eerste groepen zetten het materiaal binnen, de laatste groepen ruimen het op.
- De schuur is opnieuw ingedeeld. De spullen worden op deze manier weer teruggezet.
- De volgende activiteiten mogen worden gedaan :
 - Voetballen tussen de doeltjes. De leerlingen van groep 1 en 2 op het gras, i.v.m. de ruimte die nodig is voor de skelters en fietsen
 - Touwtjes springen waar er ruimte is
 - Karren en fietsen op de tegels
 - Skateboarden (alleen met bescherming) op de tegels
- Bij verkeerd gebruik van materiaal schat de leerkracht zelf in of dit wel of niet geoorloofd is. Daar waar het gaat om agressie of het materiaal wordt gebruikt als wapen, wordt de leerling hierop aangesproken zoals beschreven is in het menu.
- De leerlingen mogen alleen met toestemming van de leerkracht een bal buiten het hek pakken.
- De ballen op het dak worden verwijderd door de conciërge.

H. Consequenties ongewenst gedrag

Tijdens de 4^e teamtraining hebben de teamleden gediscussieerd over passende consequenties bij ongewenst gedrag. Het ongewenste gedrag is onderverdeeld in zes clusters en voor ieder cluster is een menu vastgesteld (bijlage 5). Om de uitvoering van de consequenties optimaal te laten verlopen is het belangrijk om schoolbrede afspraken op te stellen en te hanteren.

Algemene afspraken bij het geven van consequenties

- De kracht van de consequentie zit niet in de zwaarte van de consequentie, maar in het consequent toepassen daarvan.
- De consequenties worden van te voren aan alle kinderen uitgelegd en desnoods geoefend.
- De consequenties worden naar de ouders gecommuniceerd.
- Geef de consequentie altijd direct na het ongewenste gedrag.
- Praat een neutrale toon. Houd de stem zo laag mogelijk.
- Ga niet de discussie met het kind aan.

Afspraken bij de gebruikte termen in de menu's

De waarschuwing

- Het geven van een waarschuwing biedt het kind een kans om alsnog het gewenste gedrag te laten zien.
- Als waarschuwing wordt de reactieprocedure ingezet (bijlage 7).
- Leg tijdens het geven van de waarschuwing de relatie met de waarde(n) van de school (respect, verantwoordelijkheid en vertrouwen). Bijvoorbeeld : "Wij gaan respectvol met elkaar om, daarom"
- Geef het kind 10 seconden om de goede keuze te maken.

De bekrachtiging

- De bekrachtiging wordt **altijd** gegeven als het kind een goede keuze maakt (gehoorzaam is).
- De bekrachtiging wordt direct na het gewenste gedrag gegeven.
- De bekrachtiging is :
 - relevant, oprecht en specifiek
 - kort en duidelijk
 - onvoorwaardelijk

De time-out

- De time-out vindt plaats in het lokaal of ruimte waar de groep zich bevindt :
 - In het lokaal → Een vaste plek in het lokaal. De kinderen zitten in de time-out houding : Rechtop en handen voor hen op tafel. Als een kind het niet goed doet, gaan de 5 minuten weer opnieuw in.
 - Op het plein → Bij de muur of bij het hek.
 - In de gymzaal → Op de bank.
- Tijdens de time-out wordt het kind uitgesloten van de activiteit. Als er lesstof op tafel ligt, wordt deze weggehaald.
- De time-out duurt niet langer dan 5 minuten. Gebruik eventueel een timetimer om de tijd visueel te maken voor het kind (en jezelf).
- Luistert het kind niet direct, geef het dan 3 seconden : “Je hebt 3 seconden om!” Tel hardop af.

Tijd inhalen na schooltijd

- De tijd is gelijk aan de tijd van de time-out.
- Het kind maakt het werk af dat hij/zij tijdens de time-out had moeten maken.
- Het kind krijgt van de leerkracht een (leer)activiteit als het niet met werk bezig was tijdens de time-out.

Het gesprek met ouders

- Nodig de ouders uit met de positieve intentie om samen te praten over het gedrag van het kind. Probeer de zorg met elkaar te delen en samen tot een oplossing te komen.
- Leg aan het begin van het gesprek het doel uit.
- Wees respectvol naar de ouders en probeer rekening te houden met de cultuurverschillen.
- Lukt het niet om er tijdens het gesprek uit te komen, stop dan het gesprek en maak een afspraak voor een nieuw gesprek. Bespreek het nieuwe gesprek eventueel voor met de directeur of de IB-er. Desgewenst kan hij/zij erbij komen zitten. Kondig dit wel aan bij de ouders.
- Als het kind tijdens het gesprek aanwezig is, behandel het rustig en met respect.

Het herstellen van de schade

- Als het mogelijk is laat de schade dan direct door het kind herstellen.
- Als het niet mogelijk is om de schade direct of door het kind te laten herstellen, maak hier dan afspraken over met de directeur. Koppel dit terug naar het kind en zijn/haar ouders.

Invullen van het incidentenregistratiebriefje

Na alle menu's vult het teamlid een incidentenbriefje in, behalve wanneer het bij menu A de 1^e keer is en het kind na de waarschuwing het gewenste gedrag laat zien.

H. Incidentenregistratie Dit doen we niet meer

De school is aangemeld bij het datasysteem van SWPBS en de teamleden maken gebruik van het incidentenbriefje (bijlage 6) dat hierop is afgestemd. De datamanagers zijn Yurien en Roos. De incidentenregistratie werkt als volgt :

- Alle teamleden vullen nadat zij bij een incident betrokken zijn het incidentenbriefje in en geven dat aan één van de datamanagers. Uitzondering → Als het bij menu A de 1e keer is en het kind na de waarschuwing het gewenste gedrag laat zien.

- De datamanagers voeren de gegevens van de incidentenbriefjes in het datasysteem.
- Maandelijks maken de datamanagers een uitdraai en een analyse.
- In het gedragsteam wordt de analyse besproken en eventueel beleid aangepast of gemaakt.
- Na ieder overleg van het gedragsteam vindt een terugkoppeling plaats naar het team

Bijlage 7:

Tips voor ouders over pesten

- Probeer tussen de regels te lezen bij wat je kind vertelt, let op lichaamstaal
- Snij het onderwerp zo nu en dan aan: “Worden er wel eens kinderen gepest in jouw klas?” Kinderen dringen er vaak op aan het niet aan de leraar te vertellen. Toch is het slim de school in te lichten. Vooral omdat 80% van de pestincidenten buiten het zicht van leerkrachten en schoolleiding plaatsvindt. Wellicht is er een vertrouwenspersoon op school. Doe echter niets buiten uw kind om.
- Leg de kinderen uit dat school beleid heeft voor pesten en dat u daarom toch iemand inlicht.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen; leer hem antwoorden als “Ik vind dat ik er wél leuk uitzie en wat jij vind maakt mij niet uit!”
- Een andere school is niet altijd een oplossing. Veel kinderen nemen het slachtofferschap mee in hun lichaamstaal. Ze lopen bijvoorbeeld met het hoofd naar beneden en mijden contacten met hun leeftijdgenoten. Of ze vertonen juist provocatief, irritant gedrag, wat nogal eens vertaald wordt als uitlokken om opnieuw gepest te worden.
- Leer uw kind om op zijn houding te letten. Voorbeeld: maak jezelf groot. Loop, sta of zit met opgeheven hoofd; kijk de pester met zijn of haar ogen aan zonder dat je laat merken dat je bang of verdrietig bent; houd je schouders breed; houd je rug recht; zet je voeten schouderbreed; spreek de pester luid en duidelijk aan op zijn of haar gedrag; zeg wat je vindt; loop rustig weg en ga iets voor jezelf of met iemand anders doen.
- Voor kinderen is het fijn om lotgenoten te spreken. Bijvoorbeeld op het forum van pestweb of op

Bijlage 8:

Signalen bij kind dat gepest wordt:

- Blauwe plekken.
- Spullen die "kapot" gaan.
- Zij lijken geen vrienden te hebben, zijn vaak alleen.
- Zij worden als laatste gekozen.
- Geen zin om naar school te gaan.
- Ze proberen dicht bij de leerkracht te blijven.
- Angstig en onzeker.
- Zij zien er bang, neerslachtig en huilerig uit.
- Verminderde schoolresultaten.
- Overdreven clownesk gedrag.
- Afkoopgedrag; geld/snoep of het maken van huiswerk voor anderen.

- Andere kinderen uit jouw klas kunnen ook signalen geven dat een kind gepest wordt. Ze vertellen bijvoorbeeld dat een kind zit te huilen, niet mee mag doen of altijd alleen staat in de pauze.

Bijlage 9:

Internetafspraken algemeen:

- Internet wordt gebruikt voor opbouwende educatie doeleinden.
- Sites die wij kinderen willen laten gebruiken, worden eerst door de leerkracht bekeken.
- Het gebruik door leerlingen van publieke zoekmachines, zoals Google, wordt sterk ontraden.
- Er worden geen sites bekeken die niet aan fatsoensnormen voldoen.
- Het wordt aan de leerlingen duidelijk gemaakt waarom zij bepaalde sites wel of niet mogen bekijken.
- De leerkracht draagt zorg voor een omgeving waarin kinderen open kunnen vertellen wanneer zij onbedoeld op ongewenste sites terecht komen.
- Hou vooral controle op leerlingen die buiten het lokaal op internet informatie opzoeken.
- Leerlingen mogen geen internetbestanden opslaan.
- Leerlingen vragen van tevoren aan de leerkracht of zij informatie mogen uitprinten.
- Regels en wetten met betrekking tot copyright worden in acht genomen.

Internetafspraken voor kinderen:

- Spreek van tevoren met je leerkracht af wat je op internet wilt gaan doen.
- Geef nooit persoonlijke informatie door op internet, zoals je naam, adressen en telefoonnummers, zonder toestemming van de juf of meester.
- Zoek niet naar onderwerpen die kwetsend zijn voor anderen.
- Gebruik alleen de zoekmachine 'Netwijs'.
- Vertel het je juf of meester meteen als je informatie tegenkomt waardoor je je niet prettig voelt of waarvan je weet dat wat je ziet niet hoort.
- Maak nooit verdere contacten met iemand zonder toestemming van je juf of meester.
- Stuur met e-mail nooit foto's van jezelf of van anderen zonder toestemming van de juf of meester.
- Beantwoord geen e-mail waarbij je je niet prettig voelt of waar onderwerpen in staan waarvan je weet dat dat niet hoort. Het is niet jouw schuld dat je zulke berichten krijgt.
- Verstuur zelf geen kwetsende berichtjes.
- Vraag vooraf of je informatie mag uitprinten.